

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Kunta- ja aluehallinto-osasto

10.3.2014

LAUSUNTO KOSKIEN LUONNOSTA KUNTARAKENNELAIN MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriö on lähettänyt kuntiin 17.1.2014 päivätyn lausuntopyynnön koskien luonnosta kuntarakennelain muuttamisesta. Esityksessä lisätään perustuslain asettamien reunaehtojen mukaisesti kuntien yhdistymistä koskevaa valtioneuvoston toimivaltaa kuntarakennelain 4 d §:n 3 mom:ssa tarkoitettulla yhtenäisellä työssäkäynti- tai yhdyskuntarakennealueella.

Lausuntoa pyydetään 31.3.2014 mennessä. Lähetteessä pyydetään lausuntoa luonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä: kaupunkiseutuperusteista, menettelystä, valtioneuvoston päätösvallan rajoista sekä vaikutusarvioinnista.

Limingan kunnan lausunto

Yleislausuma:

Lausunnolla olevan lakiluonnoksen mukaista hallituksen esitystä ei tule antaa eduskunnalle. Jos hallituksen esitys annetaan eduskunnalle luonnoksen mukaisena, se tulee käsitellä perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Ennen esityksen antamista on arvioitava esityksen vaikutus jo hyväksytyihin kuntarakennelain säännöksiin ja kuntarakennelain sääntelemään jo käynnissä olevaan kuntauudistusprosessiin.

Perustelut:

Mahdollinen laki tulee säätää perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Perustuslain 122 §:n mukaan Suomi on jaettu kuntiin, joilla on itsehallinto. Säädos on lähtökohdiltaan pysyvä ja sen tarkoituksena on ylläpitää vakiintunutta hallintojärjestelmää valtakunnallisesti. Jos kuntien itsehallinnolliseen asemaan halutaan puuttua lausunnolla olevassa esitysluonnoksessa tarkoitettulla tavalla, tulee koko kuntarakennelaki avata uudelleenarvioinnille. Uudelleenarvioinnissa tulee arvioida erityisesti kuntarakennelain tavoitteiden suhdetta kunnalliseen itsehallintoon ja tavoitteiden tosiasiallista merkitystä ja esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja kansalaisten perusoikeuksien toteutumiseen.

Keskeiset perusteet perustuslain säätämisyjärjestykselle sekä kuntarakennelain kokonaisvaltaiselle uudelleentarkastelulle ovat seuraavat:

1. Pakkoliitoksen edellytykseksi on asetettu se, että "kuntajakoselvittäjän esitys kuntien yhdistymisestä on saanut enemmistön yhteenlasketun kannatuksen niissä kansanäänestyksissä, jotka toimitetaan kuntajakoselvittäjän esitykseen kuuluvissa ja kaupunkiseutuperusteet täyttävissä kunnissa". Tämä merkitsee käytännössä useimmissa tapauksissa sitä, että pakkoliitosta koskeva päätösvalta luovutetaan alueen keskuskaupungin asukkaille.
2. Valtioneuvoston kuntajaon muuttamista koskevan päätöksen edellytyksenä on, että 4 §:ssä säädettyt kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttyvät ja kuntajaon muuttamiseen on alueen maankäyttöön, asumiseen, liikenteeseen tai kuntien taloudelliseen eriytymiskehitykseen liittyvät painavat perusteet.

Perustuslakivaliokunta piti kriisikuntien pakkoliitoksia koskevassa kannanotossaan (PeVL 20 /2013) "tärkeänä, että pakkoliitosmahdollisuuden kynnyistä selvennetään myös edellyttämällä muutoksen välttämättömyyttä ("...jos muutos on *välttämätön* erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan asukkaiden lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi."). Välttämättömyyskriteeri rajaa myös sitä, miten monta kuntaa yhdistäminen voi koskea." Lausunnolla olevassa luonnoksessa tämä välttämättömyys-kriteeri on kokonaan unohdettu, vaikka pakkoliitoksen käyttö on selkeästi heikommin perusteltavissa kuin niissä tilanteissa, joissa kuntalaisten peruspalvelujen turvaaminen on uhattuna. Välttämättömyys-kriteerin tilalla on selkeästi lievempi "painavat perusteet".

Lakiluonnoksen Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys-tarkastelussa todetaan, että "valtioneuvoston päätökseltä edellytettäisiin siten, että liitos olisi välttämätön ongelmien ratkaisemiseksi. Välttämättömyyden tarkastelu perustuisi kokonaisarvioon. Säännöksessä otettaisiin huomioon perustuslakivaliokunnan edellyttämä kunnallisen itsehallinnon varsin vahva perustuslainsuoja". Myös "kokonaisarvio", jota perustuslakivaliokunta kriisikunta-pakkoliitoslausunnossaan edellytti, on itse säännöstekstistä unohtunut. On poikkeuksellista, jos arvioon ei vaikuta lainkaan se, millä tavoin pakkoliitos vaikuttaa kunkin kunnan asukkaiden palveluun.

Välttämättömyys-tarkasteluun kuuluu myös se, ovatko esitetyt ongelmat ratkaistavissa muilla keinoilla kuin kuntien pakkoliitoksilla.

3. Kunnat ja välillisesti kuntalaiset on asetettu eriarvoiseen asemaan sekä maakunnan sisällä että koko maan tasolla. Helsingin seutu on jätetty kokonaan pakkoliitossäännösten ulkopuolelle. Siellä selvitetään kuntien yläpuolista hallinnon tasoa muualla pakkoliitosten perusteeksi esitettyjen ongelmien ratkaisijaksi. Vastaavaa selvitystä on tehty myös Tampereen seudulla, mutta se ei näytä sopivan hallituksen ratkaisumaliksi.
4. Luonnoksen tavoitteena pitämät kaupunkiseudut kattavat kunnat eivät enää kovin hyvin täytä sitä perustuslain edellytystä, jonka mukaan kunta on paikallisyhteisö. Tätä seikkaa korosti myös perustuslakivaliokunta lausunnossaan kuntarakennelaista (PeVL 20/2013 vp): "Kokonaisuudesta seuraa väistämättä, että kuntien on tarkoitettu

olevan yleisesti ottaen maakuntia pienempiä hallintoyksiköitä. Tämä asettaa tietynlaiset rajat sille, millaiseksi kuntarakenne voidaan Suomessa tavallisen lain säännöksiin muodostaa. Esimerkiksi perustuslain 122 §:n 2 momentin, jonka mukaan kuntajaon perusteista säädetään lailla, ei voida tässä kokonaisuudessa katsoa antavan lainsäätäjällekään perustetta täysin vapaasti muuttaa kuntarakennetta ja kasvattaa kuntakokoa. Kuntarakennemuutoksen tavoitteena on merkittävä muutos nykyiseen kuntajakoon ja kuntakokoon. Eräiltä osin ehdotetut yhdistymiskriteerit näyttäisivät jo edellyttävän kuntakokoa, joka lähenisi maakuntaa ja jossa paikallisen itsehallinnon piirteiden toteutuminen vaikeutuisi.”

5. Lausunnolle oleva esitys loukkaa monin tavoin myös hyvän hallinnon periaatteita. Se muuttaa asetelmat kesken käynnissä olevan selvitysprosessin ja vaiheessa, jolloin muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet ovat vielä selvittämättä. Onkin arvioitava, mitä lausunnolla olevan esityksen säännökset vaikuttavat kuntarakennelain voimassa oleviin säännöksiin.

Tarkemmat perustelut:

Kuntien yhdenvertainen asema

Suomalaisen kunnallisoikeuden yksi keskeinen periaate on yhtenäiskuntaperiaate: kunnat ovat oikeudellisesti samassa asemassa, niillä on samat oikeudet ja velvoitteet. Niitä on myös lainsäädännössä kohdeltu yhdenvertaisesti. Jos säädettävänä olevassa laissa on tästä poikkeuksia, on poikkeusten sallittavuus tullut perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi. Näin on viime vuosina tapahtunut esimerkiksi Kainuun maakuntakoikeilusta ja seutuhallintokoikeilusta säätämisten yhteydessä.

Kuntien erilaiselle kohtelulle on oltava asialliset ja hyväksyttävät perusteet. Lakiesityksessä esitetyt tavoitteet ovat sellaisenaan hyväksyttäviä, mutta niiden toteutumisen ja kuntaliitoksen välinen yhteys on perustelematon. Samat tavoitteet on mahdollista saavuttaa pakkoliitokset välttämällä: kuntien välisin MAL-sopimuksin, yhteistyöllä, seutuhallinnolla ja tapauskohtaisin ratkaisuin, jollaisia kaupunkiseuduilla jo yleisesti on käytössä. Luonnoksen perusteluissa liioitellaan ongelmia, joita tämänkaltaisessa yhteistyömenettelyssä nykyisellään olisi. Kaupunkiseutujen reunakuntien osalta ei ole perustuslakivaliokunnan lausunnoista ilmenevää hyväksyttävää painavaa perustetta kuntien erilliseen kohteluun eikä myöskään perusteita Euroopan neuvoston paikallisen itsehallinnon peruskirjan selittävän raportin mukaiseen äärimmäiseen toimenpiteeseen eli kuntien yhteenliittämiseen.

Itsehallinnon perustuslain mukainen suoja ja valtioneuvoston päätösvallan rajat

Valtioneuvoston toimivaltaa ei voida laajentaa yleiseksi toimivallaksi päättää kuntien yhdistymisestä vastoin kunnanvaltuuston tahtoa.

Perustuslain 122 §:n 2 momentin mukaan lailla tulee säätää kuntajaon perusteista. Niin perustuslain kuin paikallisen itsehallinnon peruskirjan säännösten henki on se, että kuntajaon perusrakenne on luonteeltaan pysyvä. Siihen tehtävät muutokset ovat poikkeuksia. Vallitsevan kuntajaon säilyttäminen ei tästä syystä vaadi mitään perusteluja. Sen si-

jaan vallitsevan tilanteen muuttamiseen on aina vaadittu laissa tarkoin määritellyt perustelut.

Tehokkaasti suojattu kuntajako on kunnallisen itsehallinnon yksi keskeinen ominaisuus. Se on yhtenä tärkeänä elementtinä paikallisen itsehallinnon peruskirjassa, johon Suomi on sitoutunut (SopS 66/1991). Peruskirjan esitöissä on nimenomaisesti todettu, että tuskin on toista niin keskeistä asiaa itsehallinnon kannalta kuin aluejaon loukkaamattomuus mielivaltaisista muutoksista vastaan. Lausunnon kohteena olevaa luonnosta arvioitaessa on sen vuoksi keskeinen huomio kiinnitettävä siihen, ovatko pakkoliitoskriteerit hyväksyttävissä siinä suhteessa, että niiden perusteella voitaisiin päätyä niinkin vahvasti kunnalliseen itsehallintoon puuttuvaan ratkaisuun kuin mitä laajan kuntajoukon itsenäisyyden menettäminen tarkoittaa. Kunnan lakkautus tarkoittaa nimittäin samalla niiden asukkaiden itsehallinnon merkityksen ja toteutusedellytysten huomattavan suurta kaventumista.

Pakkoliitoksen yhteensopivuus kunnalliseen itsehallintoon ja kansalaisten oikeuteen päättää paikallisyhteisönsä asioista on erittäin heikko. Tämän on myös lainsäätäjähävainnut pitämällä pakkoliitoksen kynnyksen erittäin korkeana ja päinvastoin vahvistamalla kunnan oikeusasemaa. Nyt lausunnon kohteena olevan luonnoksen hyväksyminen merkitsisi huomattavaa poikkeusta tähänastisesta oikeusajattelusta ja käytännöstä ilman että esitettyihin poikkeuksellisiin menettelyihin olisi vakavia kansalaisten perusoikeuksien turvaamiseen liittyviä perusteita.

Kansanäänestys

Esitykseen sisältyy merkittävä kunnallisen itsehallinnon ja kansalaisten demokratia- ja oikeuskäsityksen vastainen esitys alueellisesta kansanäänestyksestä, mitä ei voida pitää hyväksyttävänä.

Jos kaupunkiseutuperusteet täyttävien kuntien valtuustot eivät hyväksyisi kuntajakoselvittäjän mahdollista kuntajaon muutosesitystä, valtioneuvosto voisi määrätä selvittäjän esityksen ja kaupunkiseutuperusteiden perusteella määräytyvällä alueella toimitettavaksi kunnallinen kansanäänestyksen. Kansanäänestystä ei voisi määrätä järjestettäväksi esitykseen kuuluvissa muissa kuin kaupunkiseutuperusteet täyttävissä kunnissa. Jos kansanäänestyksessä kansanäänestysalueen äänien perusteella laskettu asukkaiden enemmistö kannattaisi kuntajakoselvittäjän esitystä, valtioneuvostolla olisi toimivalta päättää kuntajaon muuttamisesta. Kansanäänestyksen tulos muodostaisi edellytyksen valtioneuvoston toimivallan käytölle ja antaisi kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa kuntajaon muutosta koskevaan päätöksentekoon. Asukkailla olisi siten veto-oikeus suhteessa valtioneuvoston päätösvaltaan. Kansanäänestyksen järjestäminen olisi luonteeltaan toimivallan luova menettelysäännös eikä äänestyksen tuloksella olisi muutoin vaikutusta kuntien yhdistymistä edellytysten täyttymistä koskevaan arvioon.

Lausunnon kohteena olevan luonnoksen mukainen menettely tarkoittaa käytännössä sitä, että yksittäistä kuntaa koskeva päätöksenteko voi tapahtua, ja käytännössä tapahtuu, muiden kuin asianomaisen kunnan asukkaiden toimesta. Tällainen on täysin vierasta kunnallisen itsehallinnon kansanvaltaisuusperiaatteen näkökulmasta, siten kuin periaatetta tähän asti on tulkittu.

Päätöksentekomenettely ei myöskään noudata paikallisen itsehallinnon peruskirjan edellyttämää. Sen 5 artiklassa osoitetaan tarve kansanäänestyksen toteuttamiseen kuntaliitosasioissa. Itsestään selvää on, että siinä tarkoitetaan asianomaisen kunnan asukkaiden mielipiteiden selvittämistä kansanäänestyksellä, ei suinkaan muiden kuntien asukkaiden.

Alueellinen kansanäänestys ei kunnioita kunnan itsehallintoaluetta eikä sen kansalaisten oikeutta päättää oman kunnan asioista. Esitys kävelee näin kansanvaltaisen demokratian ja kansalaisten itsehallinnon keskeisimmän periaatteen yli. Alueellisella kansanäänestyksellä ei voida ohittaa valtuuston tahtoa eikä kunnan asukkaiden tahtoa.

Kaupunkiseutuperusteet

Esityksessä on tuotu esiin viisi kaupunkiseutuperustetta: työpaikkaomavaraisuus, työsäkäyntiperuste, taajamaperuste, asuntomarkkinaperuste sekä taloudellisen eriytymisen peruste sekä itsenäisesti tulkittava keskustaajamaperuste. Mikäli neljä viidestä kaupunkiseutuperusteesta täyttyy, valtiovarainministeriö voisi asettaa erityisen kuntajakoselvityksen.

Esitetyt kaupunkiseutuperusteet ovat vahvassa korrelaationsuhteessa toisiinsa. Tästä näkökulmasta ei voi välttyä asetettujen kriteerien tarkoitushakuisuus -mielikuvalta.

Esimerkiksi taloudellisen eriytymisen perusteena lakiluonnoksessa on käytetty seudun sisäisten muuttajien tulokertymää. Mittari on todellisuudessa epäoleellinen ja tarkoitukseensa nähden väärä. Tulovirtoja ei voida tarkastella ilman menovirtoja. Tarkastelussa on jätetty huomioon ottamatta muuttajien aiheuttama panostustarve muuttokunnalle, mikä on erityisen suuri lapsiperheiden osalta. Kunnan on tällöin panostettava erityisesti päivähoitoon ja kouluihin paitsi palveluina myös investointeina. Tähän liittyen VTT:n tutkimusten mukaan muuttajan tulovirta muuttokunnalle (kehyskunnat) kääntyy positiiviseksi keskimäärin 14–16 vuoden jälkeen. Tulovirtahyödyn sijaan tulisi arvioida tulovirran nettohyötyä, johon tarkasteluun sisällytetään myös muuttajien palvelukysyntä ja sen aiheuttamat kustannukset muuttokunnalle.

Vastaavantyyppisesti lakiluonnoksen perustelut ovat puutteellisia ja tarkoitushakuisia myös muiden kriteerien osalta. Koska esitetyt mittarit perustuvat kaupunkiseudun maankäytön, asumisen, liikenteen kehittämisen sekä taloudellisen eriytymisen ongelmiin, joita kuitenkin perusteluissa ei ole kyetty riittävällä tavalla, vaikuttavasti ja merkitykseltään kuvaamaan olennaisiksi, eivät kaupunkiseutuperustekriteerit ole oikeita tai objektiivisesti laadittuja eikä siten hyväksyttäviä.

Annettu esitys on erittäin vahvasti kunnan itsehallintoon puuttuva toimenpide, jonka aiheuttamia merkittäviä ongelmia ei ole analysoitu. Pakkokuntaliitoksen yhteensopivuus kunnalliseen itsehallintoon ja kansalaisten oikeuteen päättää itsenäisesti kunnan asioista rikotaan esityksessä tavalla, mikä on omiaan heikentämään merkittävästi luottamusta oikeusjärjestelmään ja poliittisiin päätöksentekijöihin. Mikäli näin merkittäviin yksipuolisiin arviointeihin ja päätöksentekoon annetaan oikeutus esitetyillä, hyvin yleislaatuksilla perusteilla on uhkana, että mitä tahansa jo annettua yhteiskuntajärjestelmän keskeistä elementtiä arvioida uudelleen ilman laajempaa ja syvällisempää perustetta. Tämän vuoksi yksipuolisten pakkotoimenpiteiden kynnyks on asetettava poikkeuksellisen korkealle. Tämän kynnyksen ylittäviä perusteluja ei ole esitetty.

Vaikutusarviointi

Vaikutusarviointi on puutteellinen, pinnallinen ja yleistoteamuksiin perustuva.

Perusteluista vain ”taloudelliset edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta” voidaan katsoa liittyvän suoraan kansalaisten perusoikeuksien yhdenvertaiseen turvaamiseen ja näin perusteina oikeutetuiksi, kun esillä on pakkotoimenpiteet. Valtionosuuslain 63 a §:ssä on kuitenkin jo voimassa ns. kriisikuntamenettely, missä valtioneuvosto voi arvioida kuntalaisten peruspalvelujen turvaamista ja käyttää tarvittaessa pakkoliitosmenettelyä.

Lakiluonnoksen perusteluissa ei tuoda esiin kansalaisten yhdenvertaista asemaa ja perusoikeuksien turvaamista vaan perusteet ovat toissijaisia, rakenteisiin painottuvia. Maantieteellisiä olosuhteita tai yleistä tavoitetta elinvoimaisuudesta ei voida pitää riittävänä perusteluina pakkoliitoksen toteuttamiseen etenkin, kun pakkoliitoksen yhteyttä tavoitteen saavuttamiseen ei voida suoraan osoittaa eikä jo toteutuneet kuntaliitokset sinällään ole tuottaneet merkittäviä (kuntatalouteen vaikuttavia) tuloksia näiden tavoitteiden saavuttamisesta kuntaliitosten yhteydessä.

Kuntaliitoksien kautta voidaan aikaansaada nettohyötyjä käytännössä hallinnollisten kustannusten osalta, koska kansalaisten palvelutarve ei kuntaliitoksessa muutu. Kun tähän tarkasteluun lisätään tutkimuksissa osoitettu ja todettu tilanne siitä, että kunnan optimikoko eri palveluissa vaihtelee sekä se tieto, että yli 60 000 asukkaan kuntien kustannustehokkuus on heikoin, ei kuntaliitoksia voida pitää yleisesti ottaen miltään osin kokonaisuongelman eli kuntataloudellisen tilanteen ratkaisuna. Yksittäisten, pienten kuntien osalta kustannusten ja tulojen tasaus voi ratkaista ongelmia, kun jakajien määrä lisääntyy, mutta ei koko Suomen mittakaavassa eikä esitetyissä pakkokuntaliitoksissa keskuskaupunkien rahoitusta.

Menettely

Luonnoksen tarkoittamaan muutosprosessiin liittyy vakavia ongelmia, jotka ovat ristiriidassa niin maamme perinteisten toimintatapojen kuin kansainvälisten sitoumustemme kanssa. Lakkautettavat kunnat on käytännössä määrätty valtion taholta osin mielivaltaisia kriteereitä hyväksikäyttäen. Tällainen ajattelu on täydellisessä ristiriidassa Suomen kansainvälisten sitoumustenkin kanssa. Euroopan neuvoston kunnallista itsehallintoa koskevissa suosituksissa korostetaan sitä, että kuntarakenteisiin tehtävät muutokset edellyttävät kunnollista tapauskohtaista selvitystä, yhteistyötä ja riittävää vuorovaikutusta asianomaisten kuntien kanssa. ”Kuntakartta” syntyy sen mukaan kulloisissakin tapauksissa yhteistyössä asianomaisten kuntien kanssa, ei valtion hallintoviranomaisten yksipuolisesti sanelemalla.

Kuntarakennelain säätämisen yhteydessä on eduskunta korostanut sitä, että prosessissa on kunnilla oltava vaikuttava rooli. Hallintovaliokunnan mietinnössä (HaVM 11/2013 vp s. 6) tämä on todettu näin: ”Valiokunta korostaa, että tavoitteena on toteuttaa uudistus kuntalähtöisesti.” Eduskunnan lausumilla on ainakin tähän asti katsottu olevan hallintoa sitovaa merkitystä, siis myös valtiovarainministeriön suorittaman valmistelun suuntaan. Nyt lausunnon kohteena olevassa luonnoksessa on kriteerit ja prosessi määritetty yksityiskohtaisesti ministeriön taholta jättämättä kuntalähtöiselle ja vuorovaikutuk-

nessa toteutettavalle valmistelulle mitään sijaa. Kunnilta pyydetty muodolliset lausunnot eivät täytä kuntalähtöisen valmistelun kriteereitä.

Yhteenveto

Edellä olevan perusteella Limingan kunta toteaa, että lausunnolla oleva esitys kuntarakennelain muuttamisesta:

- on merkittävässä ristiriidassa kunnallisen itsehallinnon ja kansalaisten oikeuksiin päättää kunnallisista asioista; esitys on perustuslain vastainen ja se edellyttää voimaan astuakseen kuntarakennelain kokonaisvaltaista arviointia ja perustuslaillista käsittelyä
- Kuntarakennelaissa tai tehdyssä muutosesityksessä ei ole osoitettu sellaisia perusteluja, jotka liittyvät kansalaisten perusoikeuksien turvaamiseen ja jota kautta kunnallisen itsehallinnon perustuslaillisen suojan rikkomiseen voitaisiin katsoa olevan riittävän vahvoja perusteita. Esitetyt perusteet eivätkä esitetyt kriteerit ole objektiivisesti laadittuja; ne rikkovat vahvasti kuntien ja niiden kuntalaisten yhdenvertaista oikeutta.
- on ristiriidassa kuntien ja kuntalaisten välisen tasa-arvoisen kohtelun kanssa asettaen pääkaupunkiseudun kuntien käyttöön ratkaisuja, jotka eivät ole muun Suomen kuntien käytettävissä
- ei ratkaise kuntien keskeisimpiä, kuntataloudellisia haasteita eikä näin ratkaise perustuslaillisesti kiireellisintä ja keskeisintä ongelmaa eli kansalaisten yhdenvertaisten palvelujen turvaamista; perusteet pakon käyttämiseen ovat löydettävissä vain näiden perusteiden kautta
- on hyvän hallinnon vastaisesti valmisteltu, puutteellinen ja epäjohdonmukainen, perusteiltaan ristiriitainen, kriteerien osalta mielivaltainen ja olemassa olevaa tutkimusta tai jo tapahtuneita kuntaliitoksia ja niiden vaikutuksia ja tuloksia huomiotta jättävänä.

Edellä olevan johdosta Limingan kunta katsoo, että kuntarakennelain muuttamisesta on luovuttava perustuslain vastaisena sekä muutoinkin arvioiltaan ja vaikutuksiltaan virheellisenä ja epätarkoituksenmukaisena.

LIMINGAN KUNNANHALLITUS

Pekka Rajala
kunnanjohtaja

Katja Vuorinen
hallintojohtaja